EERHERSTEL

VOOR DE JONGERE GEDACHTE

CONTRA R. K. STAATSPARTIJ
CONTRA PERS EN „GEMEENSCHAP"

TOT KATHOLIEKE KERN-VORMING

1 9 3 0

UITGEVERIJ „DE CHRISTOPHORE"
AMSTERDAM
Z

EERHERSTEL

VOOR DE JONGERE GEDACHTE

HENRI BRUNING
TON KERSSEMAKERS
ERNEST MICHEL

1930

UITGEVERIJ „DE CHRISTOPHORE"
AMSTERDAM (Z.)

Inhoud.

Doode Zielen

door HENRI BRUNING

De Geloofsovertuigde Beweging

door ERNEST MICHEL

Katholieke Staatkunde

door TON KERSSEMAKERS

Oproep

DOODE ZIELEN

DOOR

HENRI BRUNING.

Een kleine correctie.

. . . „hij, die zijn hart niet binnenwaarts heeft gekeerd en God niet steeds voor oogen houdt, zal al zeer licht over het geringste smaadwoord gevoelig worden" . . .

Thomas à Kempis.

Nooit duidelijker dan nu, gedurende de politieke bedrijvigheid der jongeren, bleek, hoe door en door rot het politieke leven der katholieken in Holland geworden is — al bleek het ànders, dan men wellicht waande. En wel zelden werd een conflict, aan beide zijden en voor beide partijen, zóó vernederend en zóó beschamend uitgestreden.

Want ja, „wat is er nu precies aan de hand?" — aan het handje gewéést.

Het gebeurde is wel niet van zoo bijster veel belang, maar het is noodzakelijk dit hier, op déze plaats, toch even, en voor altijd, vast te stellen: om een atmosfeer te zuiveren: te reinigen: uit te dweilen.

De jongeren — de jongere generatie; dus niet de 3, 4, 5, 6 dichters die wij bezitten — hebben, járen làng welhaast, het politieke leven met dat gevàárlijke stilzwijgen omgeven dat —en niet ten onrechte — een volmaakte onverschilligheid deed vréézen. En de enkele kantteekeningen die, op de huidige politiek, in den loop der jaren in de kroniek van „De Gemeenschap" geschreven werden, schenen deze veronderstelde en gevreesde mentaliteit te bevestigen. De vrees der ouderen heeft daarop getracht dit stilzwijgen te verbreken (zij peilden hoe diep de afgrond was!) en het is hen gelukt. De stem uit den afgrond heeft gesproken. „Hagel

en Vuur" werd het sein dat de bende alarmeerde en de opschudding onder de doode zielen ontketende. Ach, ach en ach. En waarom toch.

Welk verzet heeft in het katholieke kamp zoo'n rommelige beroering, in dag-, week- en maandbladen zoo'n smakelooze soeza teweeg gebracht?

Het waren toch niet de vier artikels waarmede „Hagel en Vuur" opende — want deze waren reeds een reactie op een ergens vernomen protest. Niet Gerard Bruning — want zijn beslist afwijzen werd reeds jaren geleden gepubliceerd en bleef — onopgemerkt of in de doofpot gedaan — zonder antwoord, en deze houding viel ook van de samenstellers dier brochure niet te duchten; niet Gerritson, want hij vormde, noch direct, noch indirect, een bedreiging voor de katholieke partij zooals deze op dit moment geformeerd is; niet Gerard Knuvelder, want hij deed reeds lang aan politiek en voorloopig was hij — schoon afwijkend, maar te zeer afwachtend — niet direct gevaarlijk. Niet Jos. van Well en niet mr. Kropman, want ook zij waren, daar, in die brochure, slechts een reactie op een verzet dat alreeds moest ontketend zijn.

Bleven en blijven alleen over Jan Engelman en Albert Kuyle.

Wat hebben zij gedaan en geschreven.

Eigenlijk niets. En zeker niets opwindends, en zeker niets nieuws. Als er niet over de heele linie die stilte, dat gevaarlijk negeeren ware geweest, had geen mensch, en zeker geen politicus („de struisvogel leeft ook in tammen staat"), zich over deze stemmetjes druk gemaakt. En als de ànderen, zij die nu zwegen, mede geprotesteerd hadden, dan had men deze stemmetjes zeker over het hoofd gezien en spoedig vergeten. Zij waren onbeteekenend: èn als verzet, èn als houding.

Qua inhoud was hun protest vaag, kortzichtig èn (het ergste) achterlijk; qua houding werd het weldra onwaardig: onzeker, aarzelend, onredelijk soms, brutaal en zon-

der niveau (plat). Zij gingen te ver (en niet ver genoeg) en zij keerden te haastig.

Het jonge intellect verlaagde zich tot de slecht gefundeerde mentaliteit van een opruier (die weldra voor de consequenties terugdeinst; ook al omdat hij ze niet voorzag!) want hun verzet tegen het parlement was van eenzelfde g e h a l t e als dat van een derde-rangs communistje tegen het kapitalisme (hoewel zelfs déze nog iets concreets heeft te zeggen als men hem vraagt wat hij wil!). Het lijdt geen twijfel: zònder de omringende stilte zouden deze stemmen dan ook weldra vergeten zijn als de artikels van Gerard Bruning, als de artikels van Jos. Scheerder. Maar er is een essentieel onderscheid tusschen het werk van deze laatsten en dat der beide redacteuren van „De Gemeenschap". De aanvallen van de eersten waren gefundeerd, f u n d a m e n t e e l en gedocumenteerd. Zij o n d e r m ij n d e n het w e z e n der moderne democratie. Hij, Gerard Bruning, protesteerde niet alleen tegen de politieke democratie, hij protesteerde ook tegen de verdwazing der sociale democratie, tegen haar niet te keeren, wel te vervangen, „ontbinding". Hij protesteerde omdat de moderne democratie in wezen onchristelijk was, en hij zou geprotesteerd hebben tegen de medezeggingschap der arbeiders, zooals hij protesteerde tegen het vrouwenkiesrecht, tegen de ondermijning van welk gezág dan ook, tegen elke verstoring van de hiërarchie der waarden. De aanvallen van J. E. en A. K. waren protesten zonder meer, protesten tegen verschijnselen, geen protesten tegen het wezen. J. E. c.s. constateerden tekorten, hachelijke en belachelijke tekorten inderdaad; Gerard Bruning constateerde een onchristelijk karakter. J. E. c.s. bleven bij een aantijging; Gerard Bruning volbracht een ontmaskering. Gerard Bruning was gevaarlijk (staats-gevaarlijk): onverzoenlijk; J. E. en A. K. waren argeloos en weerstandsloos; als morgen de medezeggingschap zou zijn ingevoerd en art. 177 geschrapt, zouden J. E. en A. K. de mond zijn gesnoerd en zij zouden dit als

een triomf der jongere gedachte hebben beschouwd; Gerard Bruning zou dit succes als een nederlaag hebben gevreten — precies zoo als de Vlaamsch Nationalisten iedere overwinning dóór het parlement als een nederlaag moeten beschouwen: alleen hun felste tegenstanders, hun geniepigste vijanden kwamen daardoor sterker te staan; want wéér ziet „men" minder dat het om geheel àndere, verdere dingen gaat dan een ontijdig succesje, om belangen die door dit parlement nimmer verwerkelijkt zullen worden. — — Na Gerard Brunings ontmaskering was iedere toenadering en ieder „spreken" a priori uitgesloten; zij zou zelfs niet beproefd en onverbiddelijk geweigerd zijn. Ná deze ontmaskering restte niets dan een absoluut nieuw begin, aan een geheel andere zijde! — Ton Kerssemakers hervond, in zijn artikel tegen Max van Poll, dit principieele protest tegen de sociale democratie. Ton Kerssemakers was hier een voortzetting; ná de uitsluitend (en afdoend) negatieve, de eerste positieve stap, de eerste vingerwijzing, de eerste daad.

Van de mannen van „De Gemeenschap" kon men nauwelijks anders verwachten dan dat hun eischen op vrij beginsellooze en vrij inconsequente verlangetjes, als medezeggingschap en een zes-urige arbeidsdag-over-de-geheele-linie (woekeren in hun gelederen ook geen pacifistjes en algeheele ontwapenaars?) zouden uitloopen. Het kòn niet anders of hún z.g. absolutisme, hun z.g. beginsel-politiek, hun dam tegen de Sovjet moest zich ontmaskeren als heelemaal niet absolutistisch, als heelemaal niet principieel. Als zij medezeggingschap ingevoerd willen zien uit vrees voor de Sovjet, dan doen zij precies hetzelfde als ... „De Maasbode", die haar beurspagina verzorgt uit vrees dat men naar liberale bladen grijpt, en hetzelfde als „De Gelderlander", die om denzelfden reden den sensationeelen kant van den moord te Bennekom beschreef.

Er is dan geen sprake meer van eenig beginsel; we zijn een

willoos werktuig in de hand van het communisme dat òns ringeloort, een pion die de Sovjet verzet en vooruitschuift.

En wederom z ij n we niet, zijn we n i e t s, zooals we al lang, heel lang niets meer zijn. Als we Rusland op geen andere wijze kunnen bestrijden, dan is het hopeloos. Als we den arbeider met niets anders kunnen behouden, dan hèbben we hem reeds verloren!! Maar als we één klasse met andere middelen kunnen behóuden — dan die der arbeiders, dàn het Volk, dan de maatschappelijk misdeelden — zij, dezelfden, die eenmaal, eeuwen geleden, in Christus meer rijkdom wonnen dan wat schamel aardsch gewin, die in Christus het onrecht verdroegen, die dóór Christus het aanschijn der w e r e l d hebben láten veranderen. Wij hebben den arme en den arbeider met al onze sociale „liefde" (die toch niets dan egoïsme was) van zijn grootste rijkdom beróófd, met onze gelijkwaardigheid onttróónd, zijn lichaam verzadigd om zijn ziel te laten verhongeren. Het wordt niet meer gezegd, en het wordt niet meer beseft: „U zoeken wij op de hoeken der straten, achter de drempels der deuren, voor de ruiten der huizen, o schoone verminkten, in wie Christus zwijgt en lijdt, in wie de gespijkerde Christus om liefde vraagt. — En ook in u, stoere, grove arbeiders, en in u, mismaakten, bedelaars en luizige landloopers, in u groet ik het Koninkrijk Gods, in u groet ik Jezus Christus, die voorbijgaat langs de gesloten huizen van vele rijken."

Neen, wij remmen de eischen der arbeiders niet, en wij behoùden ze niet en maken ze niet gelukkiger door hun materieele eischen tot in het waanzinnige te vervullen, evenmin als de geld-honger van den kapitalist gestild wordt door een toenemend vermogen — integendeel! Neen! de basis van onze daden moet een geheel andere zijn. Ook hier hebben de mannen van „De Gemeenschap" Gerard Bruning (òndanks de sentimenteele zinnetjes die zij op krantenpapier en op maandbladpapier voor het vulgus te grabbel gooiden) niet begrepen; ook hier zijn zij hem niet gevolgd, zooals zij

hem ook op literair gebied, practisch (creatief), nimmer gevolgd zijn. Hier heeft zich het liberalisme van hun aesthetica gewróken. Toen zij wat katholieke idealen uit den grond moesten stampen (ja, uit den grond moesten stampen) bleek het hun mijlen ver van de Werkelijkheid te hebben weggevoerd. Zij hebben, om literair vrij spel te hebben, de Werkelijkheid stelselmatig ontkend en hen die daarop wilden wijzen voor martelaartje uitgescholden, voor profeet, voor beangsten die onder suggestie leefden van een wereldangst, zij hebben hun woorden weggehoond en weggesard, verdraaid en belachelijk gemaakt en een atmosfeer van wereldangst en weeklagend calvinisme rond hen geschapen waarvoor geen enkele grond bestond; maar nu, nu z ij met h u n idealen voor den dag moesten komen, bleek het, en mòest het blijken, dat het hen ten eenenmale ontgaat welke dingen er thans op het spel staan, om welke waarden het thans gaat.

Wij maken ons niet beangst voor een ondergang van Europa; wij vreezen alleen dat Christus, de door Europa verraden en gehoonde Christus Zich elders een woonstede bouwt, en wij vreezen dat de straffen voor verleden en heden zich over Europa aan het voltrekken zijn. Dit doemt ons niet tot een werkeloos toezien, want wij willen redden wat er te redden is; maar de tijd der verscheurdheid is slechts voorbij voor de kortzichtigen en laffe huichelaars, die niet zien en niet zien willen dat wij thans vechten tegen de Hand van God die zelfs voor Maria te zwaar is geworden ... Wij vechten, en wij vechten verbeten en tot het bittere einde, deze strijd tegen het blind geworden Europa, het „eenzaam-verlaten Christuskind", maar met diep in ons het vaste weten en de heldere zekerheid dat de Kerk van Christus niet overweldigd wordt, dat, als Europa voor Christus verloren gaat, het Christendom elders, met de jonge, schoone viriliteit der catacomben, ònverwoest en onverwoestbaar herrijzen zal.

Het absolutisme der gemeenschappers is er intusschen een van een vreemd soort geweest. Hoe is het mogelijk dat zij heul en steun zochten bij een publicist als Willem Nieuwenhuis en zijn, voor ons beschamend-doorzichtig geschrijf prézen. Ik wil den arbeid en de bedoelingen van dezen schrijver niet hoonen; ik neem zelfs aan dat hij, in zijn omstandigheden (positie, leeftijd etc. in aanmerking genomen) doet wat hij kàn; maar omdat hij geen bewegingsvrijheid meer bezit, is het uitgesloten, dat hij voor de alleen onafhankelijk uit te strijden beweging der jongeren, van hen die de politiek van het oogenblik, de politiek der ouderen met beslistheid afwijzen, iets beteekenen kan. Willem Nieuwenhuis kòn niet anders optreden dan als bemiddelaar tusschen oud en jong; hij was, noodgedwongen, de schipperaar naar een accoordje; hij wil, moèt de situatie redden van dit moment, en verliest de situatie van de toekomst uit het oog. Zijn betoog mist de ruimte, het vergezicht, en het mist iedere grootere bezieling. Het is, hier en daar, ook, noodgedwongen, leugenachtig. Het valsche pathos van de „luidere stem van het Roomsche bloed", van „de barsche geestdrift, die eigen is aan Katholiek Nederland" kunnen en zullen we niet, ook niet van hem, slikken. De manier waarop hij ons tracht te winnen is, ondanks de edele bedoelingen, voor ons vernederend door zijn alledaagschheid en bekendheid. Het komt hierop neer: ook hij, W. N., is niet heelemaal tevreden: de ouderen moeten de jeugd meer vrijheid, meer zelfstandigheid laten; en de jongeren begrijpt hij, ze hebben in veel opzichten gelijk: maar ze moeten de ouderen niet heelemaal verwerpen, er is immers zeer veel goeds in hen.

Het kon niet anders. Hij wil behouden, zoo lang mogelijk behouden. Een revolutionnaire beweging is niets voor hem: hij heeft zich reeds al te zeer vàstgewerkt: in het oude. Maar hij beleedigt ons als hij spreekt over onze nooden, want daarvan begrijpt hij niets. Maar hij beleedigt ons als hij meent iets in ons te treffen, te verteederen, door ons te ver-

gelijken met lui als Remarque: het gaat bij ons om geheel andere waarden en een leeghoofd als Remarque gaan we glimlachend voorbij.

Het duidelijkst komt de aap uit de mouw waar hij, over het verzet der jongeren sprekend, zegt: „hoezeer ook enkelen een sport hebben gemaakt van het verzet". Het verzet is m.a.w. heel aardig (we kennen het uit onze eigen jeugd), maar een volgehouden verzet is reeds bij voorbaat verdacht gemaakt. De ondertoon van heel dit welwillend betoog is niets anders dan de stellige hoop dat de jeugd van vandaag snel genoeg de ouderdom is van nu. En dat kan altijd waar zijn geweest, maar dit keer staat er nog iets anders op het spel dan art. 177 etc. — dingen die (na het ontvangen porretje) desnoods ook wel door middel van het parlement te verwerkelijken zijn.

Hetzelfde geldt voor Mr. Kropman. Ook hij moet zich, en zal zich, op een gegeven moment, terugtrekken. En dat gegeven moment is onze weigering met de huidige staat van zaken mee te werken en deze te bestendigen. Op dat moment worden deze welwillenden en begrijpenden onze meest gevaarlijke vijanden. Reeds thans is een volgehouden verzet een „sport": dus beginselloos. Morgen is het gewetenloos.

Er bleek dus niets absolutistisch, niets principiëels, niets onwrikbaars, geen enkele rotsvaste overtuiging tegen de ouderen in verzet te zijn gekomen. Het was vloeiend en spoelend als het Rokin wanneer de laatste Viking op zijn pontje overvaart. Er is niets belangrijks en niets gevaarlijks gezegd, en niet gevaarlijks gedaan. Het artikel van Anton van Duinkerken over „De Kunst van het Bereikbare" is in zooverre 't ageerde tegen een herstel der coalitie misschien reeds verouderd (kruipen we niet alreeds bij de socialisten opschoot?), en op het belangrijkste punt (het anti-clericalisme) laat het, zacht gezegd, veel aan duidelijkheid te wenschen over. Zeker is in ieder geval dat ook dit artikel gepu-

bliceerd werd na de soeza in de kranten, nà het Jan Klaassen-spel waarin plotseling heel wat rotzooi naar boven werd gemodderd èn: werd toegegeven.

Waarom heeft men de zaak niet eenvoudig doodgezwegen: er liet toch niet meer dan „een moertje of een schroefje los"?! Waarom heeft men geen toezeggingen gedaan: men had wellicht een zeer tevreden glimlach getooverd op de lippen der thans zwijgende jongeren.... Waarom heeft men zich zoo laten verwarren? Ach, ach en ach.

Men herinnert zich de meesterlijk satyrische bladzijden uit Gogols Doode Zielen over Tchitchikow, over dat leege nietsje dat een heele stad, een heel district, en misschien wel heel Rusland, op stelten bracht, tot één geweldig gewetensonderzoek dreef, tot één groote lachwekkende zelfbeschuldiging, tot één enormen strijd, tot een ontreddering, en angst waarin sommigen een beroerte kregen, anderen spoorloos verdwenen of God-weet-van-waar opdoken, en weer anderen elkander vermoordden! Ach, en waarom? Ja, waarom ... Omdat het heele openbare en particuliere leven een groote mestvaalt w a s, en omdat men het gekonkel en gesjacher ontdekt wáánde... En toch was er heelemaal niets, maar dan ook niets, aan het handje! (Integendeel).

Ja, als ooit gebleken is hoe door en door rot het politieke leven der katholieken in Holland was, dan nú — nu zoo'n kleine oorzaak al de vuiligheid dadelijk naar boven roerde, nu er overal zoo'n angst ontstond, nu ze overal 't vuile en stomme gingen toegeven, nu ze overal zoete broodjes gingen bakken en gingen likken en lebberen, nu „De Maasbode" kolommen lang de verzen van „De Gemeenschap" ging zitten aanhalen en ophemelen, nu een beangste belangstelling een kwestie heeft gemáákt van hetgeen heelemaal geen kwestie was (zooals de jongeren zelf toegaven). Het zijn toch hoogstens twintig artikeltjes geweest die J. E. en A. K. n den loop der jaren in „De Gemeenschap" publiceerden en de felste stonden in „Hagel en Vuur", en zij waren slechts fel op een zeer laag en ongevaarlijk niveau. En toch, alle

kranten zijn er over gaan schrijven: er waren kranten waarin dag aan dag een, twee, drie ingezonden stukken verschenen, er waren kranten met hoofdartikels telkens opnieuw en kranten met enquêtes, en de valstrikken der welwillendheid, de voetangels en klemmen der toenadering lagen overal op de loer. Ons heele kikkerland liep dagenlang op stelten, en zijn de jongeren er niet in geslaagd van Holland een „blij" land te maken, een vroolijk land is het door hun toedoen zeker geworden.

Maar de houding der aangevallen en „radicale" jongeren was ook onwaardig: zij hebben zich van dat belachelijke wereldje-in-ontbinding niet afzijdig gehouden. Ze zijn niet op eigen beenen blijven staan (ze liepen op krukken): zij hebben de welwillende en begrijpende ouderen geprezen, ze hebben aan de nonsens der enquêtes meegedaan, zij hebben zich in kranten en voor het krantengepeupel verantwoord en zij hebben zich achter wat studenten verscholen (wie zijn zij? en wat zijn hun meeningen?) toen zij zeiden dat zij in Groningen, Utrecht, Leiden, Nijmegen en Amsterdam menschen achter zich hadden. Zij waren richtingloos en hadden niets te zeggen, en toen zij het gepeupel der bittertafeltjes tegen zich kregen, hebben zij hun leegheid moeten maskeeren door een brutaal-groote mond: over de duizenden, over de studenten vóór zich, over de kunst àchter zich, over het dichten en hun drijven-zonder-eenige-verplichting. Als begin van een beweging was dit hulpeloos, als begin van een beweging was dit ook onwaardig. Zij deden trouwens geen twee maanden aan politiek, maar al jaren (zooals zij schreven).

Maar de houding der jongeren was ook nog op andere wijze onwaardig. Telkens als zij met een groot gebaar voor den dag willen komen, worden zij mediocre, en krijgt men het gevoel niet met menschen, maar met poppen te doen te hebben, met leven dat waarlijk „kruimt als beschuit".

Zij hebben, niet éénmaal, maar meerdere malen, gesproken over hun m o e d, maar over eigen moed spréékt men niet; over eigen moed spreekt men nog niet na járen (men laat zich evenmin huldigen)! Het is niet „hoogmoedig" over zijn moed en den moed van het vrouwtje te spreken — het is bête: het is iets van een geestelijk parvenu, van een geestelijk o-w'er die niet weet wat hij zeggen of verzwijgen kan. Het was bête, ook al omdat er zoo zelden van moed sprake is. Niet als men ingaat tegen zijn eigen generatie, en heelemaal niet als men ingaat tegen de ouderen. Een idee, een overtuiging is altijd oneindig veel meer waard dan de hoon of de lof van het vulgus. Een overtuiging dwingt, drijft, èn veràcht, en een zaal met menschen tegen zich is alleen maar vermakelijk. — En zèlf spreekt men evenmin van een „allerduurst betaalde liefde"; men speelt dit niet uit als argument en men v e r d e d i g t zich niet met dìt soort van zaken. Men verdedigt z i c h überhaupt niet tegen het rot der kranten. Alleen de zaak. Men spreekt hoogstens van zijn háát (maar dan ook brandend en prachtig en onvergetelijk als Michel in zijn Anti-homo), want in de Liefde staan wij àllen schuldig.

Maar men heeft zoozeer en zoo langdurig (men hoorde bijna niets anders meer) gejankt en gejenkt over al de ondervonden smaad dat waarlijk de „Laatste Verklaring" meer ad rem is geworden dan zij bedoeld was. „De redactie van „De Gemeenschap"," zoo schreven zij, „staat in haar hemd. Zij is gelukkig dat het haar doophemd is". Wij vermoedden het bereids. We hebben met babies te doen; met babies in veel kant en brou-haha; niet met menschen die een jeugd lang het zwaard van Christus slepen. Zij begonnen te blerren en te jenken bij het eerste waterstraaltje (dat zeer beslist geen doopwater was) en nu is er al bijkans geen mensch meer die niet meeblert over hun moed, hun liefde en wat dies meer zij. Het is al niet meer up to date een andere mode te huldigen. Ja, de liefde werd bijkans een mode! een soort tegenhanger van de nieuwe zakelijkheid!

Behelst dit soort verdediging, behelst ook dit voor het gepeupel te grabbel gooien van schoonste herinneringen, niet de vrees de smaad te moeten dragen geen goede katholieken te zijn? — Men bezwijne ons met deze smaad. Zij deert ons niets — en zij zal ook niets verhinderen! We zijn tóch immers alleen maar moedig, edel en dapper (de vader Ubu gebruikte bij voorkeur deze woorden!) als we ons terugtrekken, als we intrekken, als wij, de „blijden", betreuren, als we dazen met de dazen, en versloomen met de sloomen. Maar ook het tegendeel kon wel eens moedig, edel en dapper zijn geweest — maar maken wij ons dàn geen illusies!

Hoe lakoniek voorts om verontwaardigd te zijn, om zoo heelemaal de eenige verwonderde vreemdeling in Jeruzalem te spelen: de verbouwereerde die niet begrijpt, dat als je een „eerlijke klap geeft, gift en zwadder terugkrijgt". — Nietwaar: zij het minst hadden het recht dergelijke dingen te schrijven. Bezwadderen ook zij niet als zij hun tegenstanders (voor het geestelijk gemeen) verdacht maken door te zeggen dat zij alleen hun tegenstanders werden omdat zij hun bijdragen nimmer in „De Gemeenschap" geplaatst kregen! Wat deden en doen zij bij hun literaire tegenstanders ander dan bezwadderen als zij rond hen een atmosfeer en een suggestie scheppen die in werkelijkheid in het geheel niet aanwezig is. En hebben deze „helden" het protest van Anton van Duinkerken, ná het befaamde lustrum, niet verdonkeremaand en het lofje, zichzelf toegezwaaid, dat zij „onder elkander de waarheid weten te verdragen" niet bekùld toen zij bij het opbergen van Van Duinkerken's protest (precies als de ouderen) mompelden dat het ging om „eenheid" en „hoogere belangen". Hebben zij het goede, het voortreffelijke zelfs, in Ton Kerssemakers niet opzettelijk genegeerd en hebben zij (de geschiedenis herhaalt zich) T. K. niet hetzelfde verweten wat Marnix Gijsen in Tilburg Gerard Bruning verweet toen hij „De Valbijl" had opgericht:

„Wat heb je eigenlijk gepresteerd?" — en inderdaad: Gerard Bruning hád toen nog niets gepresteerd. Hebben zij het protest van Ernest Michel niet doodsbenauwd doodgezwegen (en wat hebben zij binnenkamers gefluisterd en gefloten!: de muren hebben ooren!); en hoe kleingeestig is het antwoord geweest op een eenvoudig objectief artikel als het mijne over „De Bries". — En wat hebben hun literaire tegenstanders anders gedaan dan „met eenigen aandrang op uw plicht te wijzen, zoolang gij ons niet plausibel maakt, waarom gij dien niet verricht": zoolang m.a.w. hun creatieve werk lijnrecht tegenover het creatieve werk van Gerard Bruning staat van wien zij nochthans theoretisch den mond ~~bver~~ vol hebben (gehad)!?

Maar ja, men heeft zich klaarblijkelijk zoo alleen tegen den hoon van het geméén geweerd, dat men zich eveneens tot verdedigingen liet verleiden die absoluut niet te aanvaarden z ij n. Als J. E. en A. K. het gedicht tegen Nolens verdedigen door te herinneren aan dat „eene moment waarin de woestijn-eenzaamheid ons bespringt en de pijn van elke vergeefsche zelfontvluchting" dan begint ook déze zin in den mond dier geestelijke klaploopers te k r u i m e n; want zij vergeten dat wij elkander met alles, behalve met dat ééne moment kunnen aanvallen, want in dat ééne moment, waarin wij àllen schuldig staan, in dat ééne moment z i e n wij slechts naar ons z e l f! En, nietwaar, als wij Nolens met dàt moment aanranden, dan randen wij toch met evenveel recht ieder ander en dus ook Jan Engelman daarmede aan. Een ontkenning hiervan zou gelijk staan met de bewering dat alleen Jan Engelman het recht heeft voor Gods Aangezicht zijn schuldeloos aangezicht op te heffen... Neen, dit was de bestrijding n i e t. Wij bestrijden Nolens niet als mènsch (merk op: ook J. E. ging buiten en zelfs bij de verdediging van dit gedicht nooit zoo ver); wij bestrijden de huidige politieke (dé)formatie. Wij betreuren: dat, bij de meer beperkte idealen die de jongeren naar voren

schoven, „zooveel saamgebonden energie (toch) tenslotte zoo weinig bereikt"en niets bereikt, en niets bereiken zal in den strijd tegen de groote catastrophe die zich aan het voltrekken is en die geen medezeggingschap en geen verdwijning van art. 177 verijdelen zal. De Strijd van het oogenblik voltrekt zich hier mijlen ver vandaan en de wapenen tegen tegen de Sovjet en de wapenen tegen een catastrophale toekomst, het scheppen van een nieuwe katholieke politiek, het scheppen van een nieuwe katholieke mentaliteit en het scheppen van de mogelijkheid dat deze aan 't woord komt daar waar gedachten tot daden worden omgesmeed (wij kunnen hiermede niet meer tot in het oneindige wachten; Christus is wel eeuwig, maar niet de hegemonie van het Christendom in Europa!) — die wapenen worden ons door de huidige politieke constellatie uit de hand geslagen en die mogelijkheden zijn uitgesloten. Onze wegen zijn dùs àndere, blijven andere; tegen Jan en Alleman in!!

Geven wij eerherstel — maar geven wij eerherstel aan de jonge gedachte!

Want na al het toegeven en erkennen der ouderen wordt de zaak tòch op dezelfde voet voortgezet, maar nà dit erkennen en nà dit toegeven kan dit voortzetten.. alleen maar schunniger zijn. Nolens volens.

OPROEP

ALLE TOEZEGGINGEN TOT MEDEWERKING AAN DE GELOOFSOVERTUIGDE CATHOLIEKE KERN-BEWEGING KUNNEN GEADRESSEERD WORDEN AAN DE CENTRALE KERN „AMSTERDAM", JAN LUYKENSTRAAT 24 - AMSTERDAM. (Z.)

„DE PAAL"

ALGEMEEN MAANDBLAD

ONDER LEIDING VAN

HENRI BRUNING, TON KERSSEMAKERS EN ERNEST MICHEL.

PRIJS F 4.20 PER HALFJAAR, FRANCO PER POST.

REDACTIE EN ADMINISTRATIE „DE PADDESTOEL"
Mierlo-Hout I. 27 (Helmond)

„DE PAAL" WORDT BINNENKORT UITGEBREID MET EEN WEKELIJKSCHE POLITIEKE BIJLAGE. VRAAGT INLICHTINGEN BIJ

UITGEVERIJ „DE CHRISTOPHORE"
JAN LUYKENSTRAAT 24
AMSTERDAM (Z.)